

Posudek vedoucího diplomové práce (DP)

Štěpánka Kopřivová, Od ženy v politice k političce. Společné aktivity československých poslankyň mezi lety 1918-1948, DP, UK FF, Ústav hospodářských a sociálních dějin 2020, 183 s. včetně příloh.

I. Stručná charakteristika práce

DP práci považuji za zdařilý příspěvek ke zvolené problematice. Kolegyně Kopřivová je nadanou studentkou moderních sociálních dějin, ve své DP si počínala nápaditě. O své téma se vytrvale zajímala a byla v čilém kontaktu se školitelem, jenž se projevoval mj. i v řadě společných diskuzí o tématu a konceptualizaci vytčeného tématu. Myslím si, že je to velmi dobře patrné i na výsledném textu.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

DP se vyznačuje jak autorčinou snahou o hlubší uchopení tématu, tak i poměrně rozsáhlou analýzou příslušných historických pramenů, jimiž jsou povětšinou vystoupení poslankyň v parlamentu ve zvolené době. Autorka se též velmi dobře orientuje v příslušné sekundární literatuře.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Autorčin text se vyznačuje argumentační pohotovostí a schopností vytknout si hlavní linii výzkumu, jež se umí vesměs vyhnout lpění na komplementárních podrobnostech. Přivítat lze i to, že neulpívá jen na politických dějinách. Pohybuje se totiž na pomezí mezi genderhistory a feministickým aspektem v dějinách žen. Sympatická je i autorčina schopnost odlišit gender jakožto kulturní a historicky podmíněnou konstrukci společenské role, statusu a prestiže muže na straně jedné a ženy na straně druhé (k tomu viz s. 15-22). Do interpretačního pole DP vstupuje ještě celá řada dalších aspektů, jež se z pochopitelných důvodů týkají především zásadních historických zlomů (1918, 1929, 1938/9, 1945 a 1948).

Autorka vychází z teze, kterou přesvědčivě podpořila svým výzkumem, že osou angažovanosti poslankyň v čsl. parlamentu byla zejména ve 20. letech 20. století „ženská problematika“, jež se týkala politického a společenského zrovnoprávnění žen s muži a rozšíření právní ochrany ženy, jakožto genderu odlišného od mužů, a to zejména z biologického hlediska (viz např. nechtěné otěhotnění). Tento přístup k věci kolegyně Kopřivová reflektuje v hutném shrnutí na s. 132-134 „Ženské požadavky v širším kontextu“, které považují za zvlášť zdařilé. Rozeznává přitom z ideálnětypického hlediska ženu „sociální“, která chce získat v zásadě stejná politická a sociální práva, jež již mají muži. V tomto směru se stírají v meziválečném Československu mezi poslankyněmi stranické a třídní hranice. Dále jde o ženu nárokuje si „právo svobodně rozhodovat o svém těle“, což je strategie, jež ve zvolené době více naráží na nesouhlas mužských poslanců, a diferencuje jednotlivé zájmy mezi ženskými poslankyněmi.

K diplomové práci, která si vytkla tak náročné cíle, je však možno uplatnit i kritické připomínky. Autorka se totiž jen příležitostně věnuje ženským rolím v letech 1939-1945, pokud tak činí obsáhleji, je to jen u její oblíbenkyně, národněsocialistické poslankyně Františky Zemínové (viz shrnutí na s. 114-131). Proti nacismu však bojovaly, resp. se angažovaly i ženy jiných politických orientací, např. Ludmila Jankovcová, jež se r. 1947 stala za sociální demokracii, pokud se nemýlím, vůbec první československou ministryní. Období protektorátu dalo totiž po mém soudu podnět ke konstrukci symboliky protifašistických bojovnic (viz např. lidické ženy), z níž se vyvíjela symbolika ženských bojovnic za světový mír.

V této souvislosti považuji za problematickou autorčinu formulaci na s. 102: „po roce 1945 se poslankyně naopak začínají uzavírat do své ženské bubliny“. Je tomu tak proto, že v následujícím textu přináší v souvislosti s Miladou Horákovou, již zmíněnou Františkou Zemínovou, a některými komunistickými poslankyněmi řadu informací o tom, že tomu bylo i poněkud jinak.

Jak jsem již napsal, považuji tuto DP za vysoce nadprůměrnou. Jako dotazy k obhajobě doporučuji:

1. Jak byste komplexněji charakterizovala vliv prvního rozpadu Československa a druhé světové války na chápání role ženy v poválečné společnosti?
2. Čím si vysvětlujete nadprůměrné parlamentní aktivity národněsocialistických poslankyň?

Závěr:

DP Štěpánky Kopřivové přesahuje v mnoha směrech nároky, jež jsou na tento kvalifikační text kladeny. Proto ji rád doporučuji k obhajobě, s předběžnou klasifikací „výborně“. Komise by mohla zvážit i to, zda ji uznat i jako práci rigorózní.

Praha 4. 6. 2020

prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.